

Niet meer spelen, maar zijn

Van onze kunstredactie

Als een kraai die een onbetreden sneeuwlandschap binnentrippelt. Zo kon toneelspeler Joop Admiraal, die zaterdag op 68-jarige leeftijd overleed, de toneelvloer opkomen.

Vaak wás hij al op het toneel, maar had je hem nog niet in de gaten. En dan gebeurde het: Admiraal slingerde zijn eerste woorden van die avond door de schouwburg. Vaak was een temerig en langgerekt 'Jaaaaah?' al voldoende om de rest van de avond aangenaam op je hoede te blijven.

Vederlicht in voorkomen, maar wee je gebeente als hij zijn stem verhief. Krassen als een kraai ging hem net zo gemakkelijk af als in listig lijzige dictie een lasso om zijn kijkend valse-nichtenpersonage te werpen. En kon hij zijn stem laten verbrokkelen tot hartverscheurende ontroering. Als bode bijvoorbeeld, die aan het slot van Euripides' 'Bacchanten' over het bloedbad van Thebe komt verhalen. Ook zonder gezichtsuitdrukking (alle personages waren gemaskerd) wist Admiraal, verkreukeld tegen een toneelplint, zijn bode smartelijkheid te geven. Of in gevoelige schuchterheid, zoals zijn Jeremia in 'Klaagliederen' van Gerardjan Rijnders.

Van 1971 tot 1982 was hij vaste acteur bij het Werkteater waarvoor hij, onder andere, 'U bent mijn moeder' maakte. Voor deze solovoortelling ontving hij een Louis d'Or en de Adolf Grimme Prijs. Sinds 1986 was hij verbonden aan Toneelgroep Amsterdam.

Zelf bleef hij over z'n eigen kunnen tamelijk laconiek. In de Tien Geboden-serie van Arjan Visser vertelde hij deze maand: „Vroeger speelde ik altijd iemand anders. Een baby, een oude man, een generaal, een zielige oude vrouw of een vrouw met heel veel praatjes: als ik maar niet mezelf hoefde te zijn. Een pruik of een snor op, een buik voor: heerlijk! Vermommen. Wie ik dan zelf was? Een lul. Niks. Een niksmán. Toen ik 'U bent mijn moeder' ging maken, dacht ik nog dat ik alleen mijn moeder zou spelen en dat

iemand anders Joop Admiraal moest zijn, maar ik kon het niet over mijn hart verkrijgen iemand zo'n niksigere rol aan te bieden. Daarom heb ik het zelf maar gedaan.”

De voorstellingen voor het Werk-

teater maakten de acteurs zelf. Gebaseerd op een thema ontstond het stuk door improvisaties. Ze speelden in ziekenhuizen, psychiatrische inrichtingen, scholen, gevangenis, circustenten of in het eigen theaterhuis in Amsterdam.

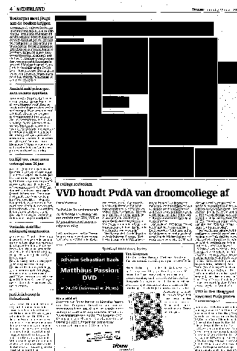
Admiraal speelde ook in films als 'Hersenschimmen' (Heddy Honigmann), 'De smaak van water' (Orlow Seunke) en 'Max Havelaar' (Fons Rademakers). Negen jaar was hij de levenspartner van zanger/acteur Ramesses Shaffy. Samen met hem vertrok

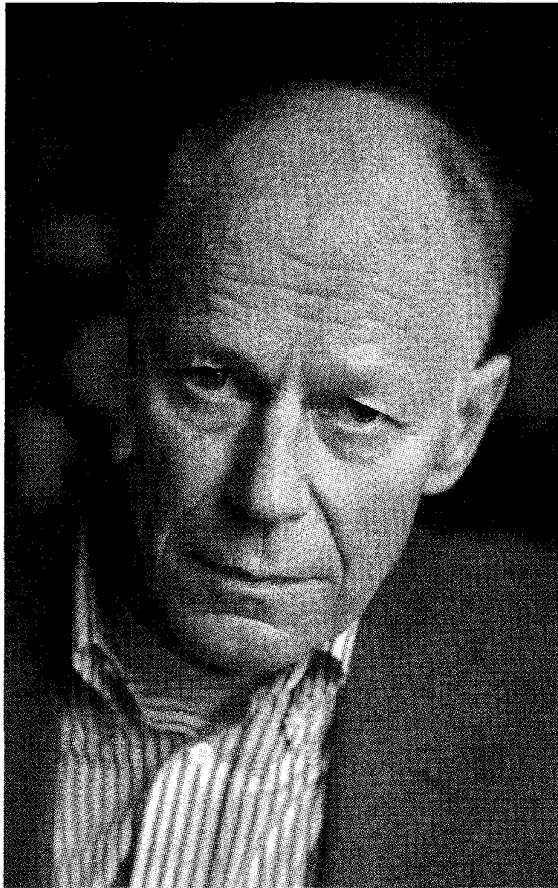
hij eind jaren zestig naar Rome om daar tevergeefs een filmcarrière te beginnen.

Admiraal stierf in het harnas: vrijdagavond kreeg hij nog open doekjes in het Amsterdamse Theater Bellevue voor de voorstelling 'Uit Liefde'.

Hij zei altijd jaloers te zijn geweest op acteurs die 'helemaal vanuit zichzelf' kunnen spelen. Niet meer te spelen, maar te zijn, dat was zijn hoogste streven. „Soms lukt het me te spelen wie ik ben: gewoon, een oude man. Ik begin te begripen dat er van zo'n oud, mager lijf een zekere schoonheid uit kan gaan.”

**Joop Admiraal
(1937 - 2006)**

**Joop Admiraal.
Vederlicht in voor-
komen, maar wee
je gebeente als hij
zijn stem verhief.**

FOTO MARK KOHN